

Sygn. akt IV U 595/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 października 2018 r. w S.

odwołania M. J.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 30 maja 2018 r. Nr (...)

w sprawie M. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. J. nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 3377,80 zł (trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt groszy).

Sygn. akt: IV U 595/18 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 30 maja 2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.36 ust.1 pkt 6 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art.84 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązał M. J. do zwrotu kwoty 3 377,80 złotych tytułem nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego z powodu wyłączenia z ubezpieczenia społecznego od 10 marca 2014r. na podstawie decyzji z 24 kwietnia 2018r. Organ rentowy podniósł, że M. J. był pouczony o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo zajścia tych okoliczności pobierał przesyłane świadczenie (decyzja z 30 maja 2018r. k.10 akt organu rentowego o zasiłek macierzyński).

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony M. J. zaskarżając ją w całości i zarzucając jej błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę decyzji, który miał wpływ na jej treść, polegający na błędnym przyjęciu przez organ rentowy, że ubezpieczony miał świadomość, iż wykonywanie przez niego umowy zlecenia w połączeniu z podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników będzie powodowało wyłączenie go z tego ubezpieczenia, podczas gdy ze zgromadzonego w aktach materiału dowodowego nie wynika, by organ rentowy pouczył ubezpieczonego w tym przedmiocie i aby ubezpieczony miał taką świadomość. Wskazując na powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę

zaskarżonej decyzji i orzeczenie, że od 1 kwietnia 2014r. do 31 grudnia 2015r. nie został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników (odwołanie k.6-9 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przywołując argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.3-4 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 18 marca 2018r. ubezpieczony M. J. złożył w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników załączając do wniosku akt notarialny umowy darowizny z 18 kwietnia 2012r., na mocy którego nabył na własność nieruchomości rolne o powierzchni 7,8500 ha (akt notarialny umowy darowizny i wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników z 18 marca 2013r. k.2-6 i 11 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Decyzją z 20 marca 2013r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników stwierdził, że od 1 lipca 2012r. M. J. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego (decyzja z 20 marca 2013r. k.13 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Następnie wobec powołania ubezpieczonego do odbycia wojskowej służby przygotowawczej od 6 maja 2013r. ustało wobec M. J. ubezpieczenie społeczne rolników (pismo (...) z 15 kwietnia 2013r. i decyzja Prezesa KRUS z 19 kwietnia 2013r. stwierdzająca ustanie wobec M. J. ubezpieczenia społecznego rolników od 6 maja 2013r. k.17 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników).

W dniu 12 lutego 2014r. wpłynął do organu rentowego nowy wniosek M. J. o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników. Do wniosku ubezpieczony załączył oświadczenie, w którym wskazał, że jego żona A. J. (1) pracuje u komornika sądowego, on zaś jest zatrudniony w Urzędzie Gminy T. na umowę zlecenie przy konserwacji sprzętu strażackiego (wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników i oświadczenie ubezpieczonego z 12 lutego 2014r. k.27 i 30 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Decyzją z 27 marca 2014r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) stwierdził, że M. J. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresach od 30 sierpnia 2013r. do 3 września 2013r., od 14 września 2013r. do 6 października 2013r. oraz od 17 października 2013r. (decyzja z 27 marca 2014r. k.31 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Do w/w decyzji została załączona informacja, w której organ rentowy wskazał, że rolnik jest obowiązany informować Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności (np. podjęcie pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej, rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu), a także o zmianie obszaru użytków rolnych gospodarstwa rolnego (informacja k.32 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników).

W dniu 24 kwietnia 2014r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonego o zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia się w dniu 7 kwietnia 2014r. A. J. (2). Do wniosku ubezpieczony załączył odpis skrócony aktu urodzenia syna A. J. (2) (wniosek z 24 kwietnia 2014r. o zasiłek macierzyński k.1-2 akt organu rentowego o zasiłek macierzyński). Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z 8 maja 2014r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonemu M. J. zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia się dziecka A. J. (2) w kwocie 3 377,80 złotych (decyzja z 8 maja 2014r. k.3 akt organu rentowego o zasiłek macierzyński).

Następnie decyzją z 24 kwietnia 2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) stwierdził, że od 10 marca 2014r. M. J. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego. Przedmiotowa decyzja wydana została po tym jak Zakład Ubezpieczenia Społecznego na wniosek organu rentowego udzielił informacji z której wynika, że w okresie od 10 marca 2014r. do 23 marca 2014r. M. J. został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu pełnienia służby wojskowej, a ponadto od 1 stycznia 2014r. wykonuje pracę na umowę zlecenie i okresowo podlega ubezpieczeniu z tytułu pełnienia służby wojskowej (decyzja Prezesa KRUS z 24 kwietnia 2018r. k.93 akt organu rentowego dot. podlegania

ubezpieczeniu społecznemu rolników i pismo (...) Oddziału w S. z 20 marca 2018r. k.88 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Decyzja z 24 kwietnia 2018r. została doręczona ubezpieczonemu w dniu 10 maja 2018r. (potwierdzenie odbioru k.97 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Od decyzji tej ubezpieczony nie wniósł odwołania.

W konsekwencji wydania decyzji z 24 kwietnia 2018r., zaskarżoną decyzją z 30 maja 2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.36 ust.1 pkt 6 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art.84 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązał M. J. do zwrotu kwoty 3 377,80 złotych tytułem nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego z powodu wyłączenia z ubezpieczenia społecznego od 10 marca 2014r. na podstawie decyzji z 24 kwietnia 2018r. Organ rentowy podniósł, że M. J. był pouczony o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo zajścia tych okoliczności pobierał przesyłane świadczenie (decyzja z 30 maja 2018r. k.10 akt organu rentowego o zasiłek macierzyński).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. J. podlegało uwzględnieniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zaskarżona decyzja z 30 maja 2018r. dotyczyła zobowiązania ubezpieczonego do zwrotu kwoty zasiłku macierzyńskiego, dlatego nie mógł być uwzględniony wniosek ubezpieczonego, zawarty w odwołaniu, tj. o orzeczenie, że od 1 kwietnia 2014r. do 31 grudnia 2015r. ubezpieczony nie został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników. W kwestii podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wydana została uprzednio decyzja z 24 kwietnia 2018r. i wobec niezaskarżenia jej stała się prawomocna.

Przechodząc do kwestii zwrotu kwoty zasiłku macierzyńskiego wskazać należy, że wobec ustalenia, że od 10 marca 2014r. M. J. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, w tym ubezpieczeniu macierzyńskiemu, zasiłek macierzyński wypłacony mu z tytułu urodzenia się syna A. w dniu 7 kwietnia 2014r., musi być uznany za wypłacony mimo tego, że w dacie ziszczenia się zdarzenia w postaci urodzenia dziecka, M. J. nie podlegał ubezpieczeniu. Okoliczność ta nie przesądza jednak o tym, że wypłacony M. J. zasiłek macierzyński podlega zwrotowi jako świadczenie nienależnie pobrane. W myśl art.84. ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2009r., Nr 25, poz. 1585 ze zm.), który z mocy art.52 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma zastosowanie do spraw z zakresu ubezpieczenia społecznego rolników, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie przez osobę pobierającą świadczenie.

Odnosząc okoliczności sprawy do powyższego uregulowania wskazać należy, że w sprawie brak jest przesłanek do stwierdzenia, że zasiłek macierzyński został M. J. wypłacony mimo ustania prawa do świadczeń albo wstrzymania ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania – art.84 ust.2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Należy zauważyć, że skoro w dacie urodzenia się dziecka M. J., M. J. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników (co stwierdzono kilka lat po wypłacie świadczenia), to nie można uznać, aby prawo do świadczenia ustało. Prawo do zasiłku macierzyńskiego w istocie nie powstało. Podkreślić dalej należy, że brak jest przesłanek do stwierdzenia, że M. J. został pouczony o braku prawa do pobrania świadczenia. Pouczenia takiego nie zawiera bowiem decyzja o przyznaniu zasiłku z 8 maja 2014r. (vide: decyzja k.3 akt organu rentowego o zasiłek macierzyński). Czym innym jest natomiast – szczególnie z punktu widzenia świadczeniobiorcy nie będącego prawnikiem - pouczenie o braku prawa do świadczenia, czy

też o okolicznościach skutkujących ustaniem takiego prawa, a czym innym pouczenie o przesłankach skutkujących ustaniem tytułu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Pomijając w tym miejscu to, czy pouczenie skierowane do M. J. w załączeniu do decyzji z 27 marca 2014r. stwierdzającej, że od 17 października 2013r. podlega on ubezpieczeniu społecznemu rolników, o okolicznościach powodujących ustanie ubezpieczenia było wystarczające (vide: decyzja z 27 marca 2014r. i pkt 1 pouczenia załączonego do tej decyzji k.31-32 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników) wskazać należy, że nie można przyjąć, aby zasiłek macierzyński został wypłacony M. J. na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie przez osobę pobierającą świadczenie – art.84 ust.2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zauważyć bowiem należy, że zgłaszając się w dniu 12 lutego 2014r. ponownie do ubezpieczenia społecznego rolników, M. J. załączył do wniosku oświadczenie z tej samej daty, w którym poinformował organ rentowy, że jest zatrudniony w Urzędzie Gminy T. na umowę zlecenie przy konserwacji sprzętu strażackiego (vide: wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników z 12 lutego 2014r. k.27 akt organu rentowego i oświadczenie M. J. z 12 lutego 2014r. o zatrudnieniu na podstawie umowy zlecenie k.30 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników). Mimo takiego oświadczenia organ rentowy nie zweryfikował tej informacji i wydał decyzję z 27 marca 2014r. o podleganiu M. J. ubezpieczeniu społecznemu rolników, a następnie na mocy decyzji z 8 maja 2014r. wypłacił mu zasiłek macierzyński. Skoro organ rentowy został powiadomiony przez M. J. o zatrudnieniu na podstawie umowy zlecenie, która to umowa w dniu urodzenia syna M. J. (7 kwietnia 2014r.) stanowiła tytuł do ubezpieczenia społecznego w ZUS (vide: pismo ZUS O/S. z 20 marca 2018r. k.88 akt organu rentowego dot. podlegania ubezpieczeniu) to nie sposób stwierdzić, aby M. J. uzyskał zasiłek macierzyński na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności na podstawie art.477.14§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.